

СЕКЦІЯ 1.

МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ У ХХІ СТОЛІТТІ

Братко Олександр,
Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль

ПРОБЛЕМИ ЛОГІСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА МІЖНАРОДНА ТОРГІВЛЯ

Війна, що триває в Україні вже другий рік, завдала значних втрат не лише на полі бою, а й спричинила значні збитки економіці. Світовий Банк станом на вересень 2022 року оцінює суму збитків, завданих українській економіці за час ведення військових в розмірі 349 мільярдів доларів США [1]. І це лише дані, що охоплюють період піврічного ведення війни. За підсумками 2022 року, практично за рік війни, Мінекономіки попередньо оцінює падіння ВВП України на 30,4 ($\pm 2\%$) відсотки [2]. Негативні наслідки військових дій позначилися і на міжнародній торгівлі та завдали серйозного удару світовій економіці, бо призвели до підвищення цін на продовольчі товари та зменшили доступність товарів, які Україна експортує.

Значною мірою проблеми міжнародної торгівлі України – падіння експорту та імпорту, зміна географічної та товарної структури були зумовлені порушенням логістичних процесів. Проблеми з логістикою стали на початку війни ключовим викликом для більшості компаній – як експортерів, так і імпортерів.

Слід зазначити, що ще до початку війни, як вітчизняні, так і міжнародні логістичні компанії та перевізники, змушені були переформатувати свою діяльність. До цього їх підштовхнула пандемія COVID-19, під час якої були порушені звичні з'єднання упродовж тривалого періоду часу – відсутність повітряного сполучення, значні затримки наземних перевезень. До основних змін в логістиці в зазначений період можна віднести: [3]

- перехід від глобалізації до локалізації;
- переформатування концепції «доставимо вчасно» на концепцію «доставимо за потреби»;

- поглиблення кооперації між окремими країнами.

Однак значно більші виклики постали перед логістичною індустрією після вторгнення росії в Україну, особливо в першій фазі війни, які змусили, як експортерів так й імпортерів шукати нові логістичні маршрути, оптимізувати транспортні витрати. Серед основних проблем логістики слід виділити:

- зміна складських умов. На початку війни основні складські хаби розміщувалися в центрі України. Найбільші хаби (70–80 відсотків професійних складських площ) знаходилися в Київській області. З початком військових дій компанії змушені були релокувати свої товари на захід України, де не було складських приміщень необхідних розмірів;

- відмова від накопичення товарів. Тривале зберігання сприяє «заморожуванню» фінансових витрат, а також виникає загроза втрати товарів під час чергової атаки;

- блокування морських портів та відповідне навантаження на порти країн, що взяли на себе функцію перевантаження;

- навантаження на залізничну та автотранспортну інфраструктуру;

- ускладнення логістичних операцій через створення блокпостів, введення комендантської години.

Логістика – динамічна галузь і слід зазначити, що вже на другому році війни окремі проблеми були повністю або частково подолані. Однак по завершенню війни слід шукати нові шляхи розв’язання проблем – здійснювати реорганізацію системи зберігання, сформувати нові маршрути доставки товарів, здійснювати цифровізацію логістичних операцій, більш активно долучатися до глобальних ланцюгів постачання.

Перелік використаних джерел:

1. *Ukraine Recovery and Reconstruction Needs Estimated \$349 Billion. The World Bank, Press Release, September 9, 2022. URL: <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2022/09/09/Ukraine-recovery-and-reconstruction-needs-estimated-349-billion> (Last accessed 07.03.2023).*

2. *Мінекономіки попередньо оцінює падіння ВВП в 2022 році на рівні 30,4%. Мінекономіки. Відділ зв’язків з громадськістю та засобами масової інформації. 05.01.2023. URL: <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=4470bafb-5243-4cb2-a573-5ba15d9c8107&title=MinekonomikiPoperedno> (Last accessed 07.03.2023).*

3. *Ростислав Кісіль. Як війна в Україні змінює світову логістику. Економічна правда. 24 червня 2022. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/06/24/688538/> (Last accessed 07.03.2023).*